

พืชถิ่นเดียวและสถานะการอนุรักษ์ของพืชวงศ์โปโดสเต็มเอซีอี
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
Endemism and Conservation Status of Podostemaceae
in Northeastern Thailand

เพชรรัตน์ เวฬุคามกุล
ละออ อัมพรพรตติ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อเรื่อง : พืชถิ่นเดียวและสถานะการอนุรักษ์ของพืชวงศ์โปโดสเต็มเอเซีย
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
ผู้วิจัย : เพ็ชรรัตน์ เวหุคามกุล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ละอ อัมพรพรัตน์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

วงศ์ โปโดสเต็มเอเซีย เป็นพืชน้ำมีดอก อาศัยจำเพาะอยู่ในแก่งและน้ำตก มีรายงานจำนวนมาก กล่าวถึงการมีโอกาสูงที่จะเป็นพืชถิ่นเดียวและจำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้ การศึกษาครั้งนี้ จึงทำการวิเคราะห์ความเป็นพืชถิ่นเดียวและสถานะการอนุรักษ์ของพืชโปโดสเต็มเอเซีย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตามการแบ่งภาคของภูมิศาสตร์พืช โดยใช้ข้อมูล ด้านอนุกรมวิธานพืชทั้งในอดีตและปัจจุบัน การศึกษาภาคสนาม ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ และเกณฑ์ประเมินสถานะการอนุรักษ์ของ IUCN มาพิจารณาร่วมกับ จำนวนลำน้ำที่พืชอาศัย ซึ่งพืชที่มีการกระจายพันธุ์อยู่ในลำน้ำ 1 ถึง 2 สาย จัดเป็นชนิดพืชถิ่นเดียวที่มีการกระจายพันธุ์แคบ ในจำนวนพืช 6 สกุล และ 22 ชนิด ที่พบ เป็นพืชถิ่นเดียวในระดับสกุล 2 สกุล พืชถิ่นเดียวในระดับชนิดที่พบในประเทศไทย 18 ชนิด ในจำนวนนี้ 11 ชนิด มีการกระจายพันธุ์แคบ จำกัดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพืชอีก 4 ชนิด ไม่จัดเป็นพืชถิ่นเดียว การพิจารณาสถานะการอนุรักษ์พืช พบพืช 2 ชนิด อยู่ในกลุ่มใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง มีการกระจายพันธุ์ในลำน้ำสายเดียว พืช 10 ชนิดอยู่ในกลุ่มมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ กระจายพันธุ์ในลำน้ำ 1-2 สาย พืช 6 ชนิดอยู่ในกลุ่มใกล้ถูกคุกคาม พืช 2 ชนิดอยู่ในกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ และพืช 2 ชนิดเป็นพืชในกลุ่มที่มีข้อมูลไม่เพียงพอ จังหวัดเลยซึ่งพบพืช 12 ชนิด เป็นพื้นที่ ที่มีชนิดพืชอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศไทย ในจำนวนนี้ พืช 5 ชนิด มีแหล่งอาศัยจำเพาะในจังหวัดเลย

คำสำคัญ: พืชน้ำ พืชถิ่นเดียว การอนุรักษ์ โปโดสเต็มเอเซีย ประเทศไทย

Endemism and Conservation Status of Podostemaceae in Northeastern Thailand

Petcharat Werukamkul
La-aw Ampornpan

This research project is supported by research grant of fiscal year 2015
Faculty of Science and Technology
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Title : Endemism and Conservation Status of Podostemaceae
in Northeastern Thailand

Researcher : Petcharat Werukamkul Faculty of Science and Technology,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok
La-aw Ampornpan Faculty of Science,
Srinakharinwirot University, Bangkok

Abstract

Podostemaceae, a family of aquatic flowering plant restricted to river rapids and waterfalls are widely reported to be the high incidence of endemism and in need for conservation. The present study analyses endemism and conservation status of the Podostemaceae in northeastern floristic region Thailand using past and current taxonomic records, personal field collections, geographic ranges, IUCN assessment, and a combination of river number in which a species occurs. The plants grown in one river and two rivers are considered as narrow endemic species. Among the six genera and 22 species recognized, two genera are endemic, eighteen species are endemic to Thailand, eleven species of the 18 are narrowly distributed and confined in northeastern floristic region, and the other 4 species are not endemic. Considering the conservation status, two species are classified as Critically Endangered distributed in a single river, ten species as Vulnerable distributed in 1-2 rivers, six species as Near Threatened, two species as Least Concern, and two species as Data Deficient. Loei province is the most species-rich area in Thailand with 12 species, five of them are restricted in Loei.

Key words : Aquatic plant, conservation, endemism, Podostemaceae, Thailand